

MAGYARSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petit számítású, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Mult és jövő.

Budapest, január 1.

Ismét elmúlt egy év, hetedik az új ezer esztendőből.

Egyezer esztendő... szinte belefárad a képzelet, amíg elér egészen odáig, mikor először zendült meg az alföld délibábos rónáin és a Kárpátok szép völgyeiben a magyar ajkak diadal éneke.

Lehunyor szemem és a rég mult idők ragyogó, színpompás képei elevenednek meg lelkem előtt. Látom a csaták viharában a honfoglaló ősök diadalmas seregét. A hadak élén Árpád és hatalmas vezérei, tomboló paripák rohama alatt megreszket a föld és megtörik az ellen.

Örömtüzek gyulnak ki a hegyek ormain, áldozatok füstje emelkedik a berkek tisztásairól a magas ég felé, hogy megvigye az új hazát szerzett magyar nép háláját Hadurnak. Örömdal és hálaadó imádság hangzik a nehéz küzdelmek után az új hazában mindenfelé.

Egyezer esztendő... mennyi köny és mennyi vér áztatta a haza védelmében e hosszú idő alatt ezt a földet, melyet őseink vitézsége szerzett meg minékünk. Mennyi fényes és mennyi gyászos emlék kél szívünkben, ha nemzetünknek ezeréves multján végig gondolunk.

Mennyi dicső név: Árpád, Géza, Szent István, Szent László, Könyves Kálmán, Nagy Lajos, a Hunyadiak; Kapisztrán, Pázmány, Bakócz, Bethlen, Báthori, Rákóczi, Széchenyi, Kossuth, Deák, melyekkel ezeréves multunk büszkélkedik, megannyi fényes bizonyítékai fajunk kiválóságának és nemzetünk erejének.

És most a második ezer esztendő ezen újabb évfordulóján vajjon száll-e buzgó imádság a magyar ajkáról, vajjon betölti-e a léget a magyar szívek hálaadó fohásza azért, hogy a Mindenható Isten végtelen kegyelme megengedte érünk, hogy ezer esztendő után is, magyar dal hangzik az Alföld aranykalászos pusztáin és a Kárpátok szép hegyei között? Vajjon gondolk-e hálátelt szívekkel azokra a dicső eleinkre, kik ezt a hazát, ezer esztendő veszélyében és viharában megtartották nekünk.

Vajjon megtanultuk-e mi őseinktől, hogy mily szent szeretettel és tántoríthatlan ragaszkodással kell szeretnünk ezt a véráztatta földet, melyen kívül a nagy világon nincsen számunkra hely.

Vajjon szeretjük-e mi is ugy ezt a hazát, melyben bölcsőnk ringott és amelyben ifjúságunk boldog aranykorát éltük, mint szerették azt apáink, akik nem is olyan régen a Boldogasszony fenséges képével díszített zászlók alatt, legendászerű hősiességgel küzdöttek a szabad magyar hazáért?

Igen, — a mi hálaadó imánk betölti a léget. Templomainkban zugnak a harangok. Dicsér-

jük és kérjük Istenünket, hogy tartsa meg kegyelmében továbbra is nemzetünket, melyet ezer éven át megóvott minden vészben.

Igen, mi hálátelt szívvel gondolunk azokra a dicső őseinkre, akik megtartották nekünk az ezer év előtt megszerzett hazát. Az ő példájuk szent hevülettel és lelkesedéssel tölti el szíveinket és megtanultuk tőlük szeretni ezt a földet, amelyen kívül nincsen számunkra hely.

Igen, mi szeretjük hazánkat, amelynek nagysága a mi nagyságunk dicsősége a mi dicsőségünk, boldogsága a mi boldogságunk, de szenvedése és könnye is a mienk.

Ezer éves multunk, dicső, hatalmas őseink, szent királyaink, hazánk fenséges Védasszonyába és a mindenható Istenbe vetett tántoríthatatlan hitünk adnak nekünk erőt, hogy megálljuk helyünket az új korszakban, melynek súlyos harcát nem harci vitézség, nem a karok ereje és a kardok éle vivja meg. Az új kor nehéz küzdelmeit a szellem világosságával, a munka és a szorgalom erejével kell megvívunk. Nem is barbár harcosok, hanem külföldi munkások és idegen szellemáramlatok azok, amelyek most pusztító ellenségül jönnek mi reánk.

A szocializmus vándorló apostolai, akiket nyomon követ a bombavető anarchisták sötét serege. A vallástalanság és a hazátlanság kétségbeesést, bünt és nyomort árasztó, pusztító tanai azok, amelyek őseink hitvallása és nemzetünk erkölcsi ellen indítanak hadjáratot, lelket és szívet megölő, bódító mérgükkel fenyegetve azokat.

Az európai laza erkölcsök, az érzékiség kultusza, a lelket emésztő, gyönyörök után való féltelen törekvés, a régi oltárok lerombolása, új hitvallások keresése: ezek azok a veszélyek, melyek most a pusztító vihar erejével támadják meg nemzetünk életfáját.

Ezek ellen a veszélyek ellen küzdeni, a régi erényeket és erkölcsöket ápolni, vallásunkat védelmezni, a magyar szellemet fejleszteni, a magyar munkának az európai versenyben diadalt szerezni; ez legyen a cél, amely minden magyar szeme előtt kell, hogy lebegjen mindenkor.

És abban az erős harcban, melyet a magyar erkölcsök és magyar munka diadalért folytatunk, segítsen és lelkesítsen bennünket a magyarok Istenébe vetett erős hitünk és bizalmunk: Erősítsen és buzdítson kitartásra ezeréves multunk. És ha a harcban nem fogunk csüggedni, ugy reménységgel és bizalommal tekinthetünk a jövőbe, mert akkor bizonyos, hogy itt a Duna és a Tisza partjain és a Kárpátok szép völgyeiben még igen sokáig, ezredévek után is magyar dal fog zengeni és magyar háláénekek.

Kérjük a magyarok Istenét, hogy ugy legyen.

Tóthváradai Kornis Elemér.

Az új esztendei üdvözlések.

Budapest, január 1.

A mai újévi üdvözlésekhez az elmúlt politikai esztendő eseményei bőséges anyagot szolgáltatnak. Az elhangzott beszédek beszámolóit voltak az eseményeknek s azokból két momentum emelkedik ki: az elért katonai vívmányok s a parlamentarizmus hanyatlása. Az elsőnek forrása a nemzeti ellenállás, a másodiknak oka az obstrukció.

Ha sorra vesszük az üdvözlések során elhangzott beszédeket, mindegyikből e két momentumot látjuk kiemelkedni. Az elért vívmányokat Nagy Ferenc hirdette a miniszterelnökhöz intézett beszédében, míg a parlamentarizmus csődjét Tisza István miniszterelnök proklamálta, de reményét fejezvé ki arra nézve, hogy amit azon elrontottak, a helyreálló béke alatt hazafias és becsületes törekvésekkel és munkássággal fogják azt helyre hozni.

Perczel Dezső elnök is a parlamentarizmus végnapjait látja a duló obstrukció által s leplezetlenül ki is jelentette, hogy csakis a házsbályok céltudatos reformálásával lehet a magyar parlamentet a tönkrejutástól megmenteni. Természetesen e reformnak is erős parlamenti viharok tüzén kellene keresztülmenni.

A különböző pártok mind beszámoltak az elmúlt esztendő eseményeiről, aszerint, amint azt pártállásuk diktálta. Minden párt tisztelgett vezérének s az azokhoz intézett beszédekben s az azoktól nyert válaszokban adtak véleményöknök kifejezést a helyzetről.

Az újévi üdvözlésekről egyébiránt részletesen a következő tudósítások számolnak be:

A szabadelvű pártban.

Az országgyűlési szabadelvű pártkörben ma délután 10 órára tekintélyes számban gyűltek össze a párt tagjai, hogy a párt új elnökét Podmaniczky Frigyes bárót az ujesztendő alkalmából üdvözlőjk.

A párt szónoka Kubinyi Géza volt, aki rövid visszapillantást vetve a szabadelvű párt multjára, fejő szívvel konstatálta, hogy a párt az egyházpolitikai kérdések lezajlása óta az elmúlt évig tétlen volt. Csak az elmúlt év viharai rázták fel a pártot tespedéséből és a nemzet bölcsességébe és hazafiaságába vetett bizalommal küzdötték meg azt a harcot, amely az egész nemzet érdekében foltt. A harc — sajnos — még nincs befejezve, mert egy kis töredék a kivívott sikerrel nincsen megelégedve, de félt, hogy ez a parlamentarizmus sárba tiprását eredményezheti; már csupán ez ellen is állást kell foglalni a szabadelvű pártnak. Ezért keresi fel a párt elnökét, hogy az ő gyengéd érző szívéből egymás iránti szeretetet és bizalmat, valamint erőt és kitartást merithessen a további küzdelemben.

De eljöttünk azért is, — fejezte be Kubinyi üdvözlését — hogy irántad érzett igaz hálánknak, meleg ragaszkodásunknak nyílt kifejezést adjunk, ama hó fohászszal a mindenható Istenhez, tarison megteged nekünk és zavartalan boldogságban soká éltesse. (Hosszantartó eljenzés.)

Podmaniczky Frigyes meghatóttan köszönte meg az üdvözlést. Eddigi munkásságért elfogadja az elis-

merést, de a jövőbe vetett bizalomról már nem lehet szó, miután koránál fogva, nem rendelkezik kellő erővel.

Negyvenhárom évi képviselői működése alatt sokat tapasztalt, de mély fájdalommal tapasztalja, hogy ma oly magyarok is vannak, akik az ország megőrzésére törekednek. Azok, akikről beszélni akar, azok nem a haza, hanem saját érdekekben küzdenek. Ezeket a hazaszeretettel és az ország java sem fogja észre téríteni, csak egyedül a párt összetartása, miért is összetartásra és kitartásra buzdítja a pártot, mert csak úgy lehet helyreállítani azt, amit ők elrontottak. Erőt és egészséget kíván a párt minden tagjának a további küzdelemre és az elmultnál szebb és holdogabb újvet.

A miniszterelnök üdvözlése.

A szabadelvű pártkörből a miniszterelnökségi palotába hivatottak. Megjelentek itt a párt képviselői tagjai kivül: Tarkovich József, Graerzenstein Béla, Popovics Sándor, Sándor János, Széll Ignác, Zsilinszky Mihály, Mohay Sándor, Serényi Béla gróf, Makfalvy Géza, Gromon Dezső államtitkár; a főrendiház tagjai közül Bogdánovics Lucian budai görög keleti szerb püspök, Kautz Gyula, Bohus Zsigmond báró, Harkányi Frigyes és János grófok, Ludvig Gyula, Hatvany-Deutsch Sándor, Chorin Ferenc és Szabó Jenő, Beniczky Ferenc, Sárközy Aurél, Török József gróf, Kürthy Lajos, Laszberg Rudolf gróf, Osztrólczy Géza, Perényi Zsigmond báró és Domahidy Elemér főispánok, Matlekóvits Sándor, Berczik Árpád, Tolnay Lajos miniszteri tanácsosok, Lánzy Leo és Emich Gusztáv udvari tanácsosok, Székely Ferenc koronaügyész, Rudnay Béla főkapitány, Beniczky Lajos alispán, Gajári Odón, Sámuel Lázár, Born Frigyes báró stb.

Tizenegyre járt az idő, amikor Tisza István gróf miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Nyíri Sándor honvédelmi miniszter, Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Hieronymi Károly kereskedelemügyi, Tallian Béla földművelésügyi, Plósz Sándor igazságügyi és Cseh Ervin horvát miniszter a terembe léptek. A jelenlevők lelkes éljenzéssel fogadták a kormány tagjait.

Nagy Ferenc üdvözlötte a kormányt.

Nagyméltósági miniszterelnök ur! Mélyen tisztelt barátunk és vezérünk! Úgy érzem, hogy ha valaha a multban hasonló alkalommal, bizonyára a mai napon a mi megjelenésünk többet jelent és többet követel tőlünk, mint csupán szerencsekívánataink kifejezését. (Ugy van!) Még azt sem tartom a mai napon elegendőnek, hogy szerencsekívánatainkat csupán még irántad való és társaid iránti bizalmunk kifejezésével töltsük meg.

Ez normális politikai viszonyok között és oly kormányval szemben, mely már huzamosabb idő óta eredményesen vezeti az ország ügyeit, talán elégséges. De a mai nehéz viszonyok között, amidőn egy hosszú esztendő kínos küzdelmei még befelvezve nincsenek; csak néhány hónap után, mióta Te az ország kormányzását társaid élén kezdedbe vetted; egy oly esztendő kezdetét, mely elődje szomorú örökségével terhelten lép be az idő végtelenségébe: Lehetetlen meg nem ragadnunk a mai alkalmat arra is, hogy politikai álláspontunkat a mult esztendőben oly vehemens erővel felvetett és még mindig napirenden levő kérdésekben és azt a kapcsolatot, mely bennünket veled összeköt, úgy megvilágítsuk, hogy semmi kétely, semmi bizonytalanság, semmi félreértés sem közöttünk, sem az ország színe előtt fenn ne maradjon (Tetszés) s ez biztos támaszául szolgáljon további együttműködésünknek. (Tetszés és élénk helyeslés.)

A szabadelvű párt a lefolyt esztendőben kétségkívül súlyos megpróbáltatáson ment keresztül. Oly dilemma elé állított, mely egyenesen szétbomlással fenyegette, ha idejében minden erejét össze nem szedte volna arra, hogy óriási felelősségének tudatában, félretelve minden személyes tekintetet, nagy hivatásának magaslatára emelkedjék. (Helyeslés.)

Visszapillantva az elmult parlamentáris évre s annak küzdelmi tárgyára, beszédét így folytatta:

De amily határozottsággal és elszántsággal, nem törődve semmi párt hatalmi érdekekkel, megvédtük az ország alkotmányos jogát már a hadsereg vezényleti és szolgálati nyelvének meghatározása körül is; másrészt még is el kellett ismernünk, hogy midőn a nemzet királyával kiegyezett és törvényileg kimondatott, hogy a hadsereg egységes vezérlete, vezénylete és belső szervezése ő felségek alkotmányos fejedelmi jogát képezi, ebben benyújtattuk az a jog is, hogy a hadsereg vezérleti és vezényleti nyelvet is meghatározza. (Ugy van!)

Ha erre nézve volt is a párt kebelében eltérő fel-fogás, abban nem lehetett kétségben senki e pártban, hogy bármennyire is jogában áll a nemzetnek a fennálló állapotot megváltoztatni és az egész hadsereg kiegészítő-részét képező magyar hadsereg vezényleti és szolgálati nyelvét a magyart kijelölni, ez mégis csak alkotmányos uton, nemzet és király egyetértésével, történhetik.

Eként tisztázta minden irányban a hadsereg vonatkozó jogkérdés, a szabadelvű párt előtt már csak az lehetett kérdéses, vajon érdekében áll-e az országnak, hogy a magyar nyelv kiküzdése oly harc árán is megkísértsék, mely az országot súlyos válságha sodorhatja?

Bármily népszerűnek tűnt fel mindazoknak állásfoglalása, akik a nemzeti nyelv érvényesítése mellett a hadseregben sikraszálltak és bármennyire tarthattak a szabadelvű párttól, hogy az ország többsége elfordulhat tőle: a szabadelvű párt felelőssége tudatában még is arra határozta magát, hogy a magyar vezényleti nyelvet nem kockáztatja a nemzet minden egvére nagy érdekeit. (Ugy van!)

S ezzel hebizonyította a szabadelvű párt, hogy hű maradt régi tradícióihoz; megszilárdult az az alap, melyen kezdettől fogva áll. S ennek tudata a szabadelvű pártot ismét összeforrasztotta és belső egységét, ha bár mindnyájunk által mélyen fájlalt veszély mellett, helyreállította, nagy missziója iránti hitét és önbizalmát megerősítette. (Élénk helyeslés és éljenzés.) Emelt fővel és nyugodt önérzettel állunk a nemzet ítélete előtt: nem áldoztunk fel és nem fogunk feláldozni semmit a nemzet törvényes jogaiért; de nem is viszzük bele a nemzetet oly küzdelmekbe, melyek veszélybe sodorhatják.

Ez a mi programunk, valamint a multban, azoképpen a jövőben is. Ez a mi fogadalmunk s ebben nem fog bennünket megtáborítani a legerőszakosabb támadás sem, sőt vállalva és ernyedetlen kitartással, inzadozás és gyengeség nélkül tovább is szembe szállunk minden olyan törekvéssel, mely a törvényhozás és kormányzat alkotmányos működésének megakasztására irányul.

De hogy ezt a programunkat minél nagyobb sikerrel megvédehesstük és keresztülvihessük, ahhoz olyan vezér is kell, akiben nemcsak a tudás van meg, annak a helyes felismerése, ami az ország haladásához szükséges, hanem akiben meg van az erős akarat (Ugy van!) és a férfias elszántság és bátorság is, egy olyan vezér, aki nemcsak bizalmat és támogatást keres mi bennünk, hanem akiben mi is feltétlenül megbízhatunk a tekintetben, hogy sem a népszerűség hiu vágya, sem a hatalomhoz való görccsös ragaszkodás nem fogja őt elterelni attól a határozott céltől, melyet közösen kitűztünk magunknak.

Legyen tehát a mi mai megjelenésünk mindnyájunk részéről kivétel nélkül konfirmáció a annak a frigynek, melyet Veled és kormánytársaidal kötöttünk (Élénk tetszés és éljenzés) s ad a Isten, hogy ez a frigy napról-napra még jobban megszilárduljon s hazánkra minél állásosabbá váljék. (Éljenzés.) S adjon Isten Neked és társaidnak minél nagyobb erőt és egészséget s minél több szerencsét és sikert ahhoz az óriási feladathoz, melyet magatokra vállaltok (Hosszas lelkes éljenzés és taps.)

Tisza István gróf miniszterelnök mindenekelőtt úgy a maga, mint a kormány nevében megköszönte a párt bizalmát és támogatását. Megemlékezett az ország politikai életében a mult évben beállott válságról és sajnálta, hogy az még ma sem oszlott el végképpen.

Az ellenzék hibásan fogja fel hivatását, mert élető kovácsát kellene, hogy képezzen, amely serkentse, hajtja előre az országgyűlést, a kormányt az üdvös tevékenység felé, amely nem megállásra, de gyorsabb, fokozottabb tevékenységre serkentés, fokozza és hatványozza a nemzeti erőt és amely a nemzetnek évezredek szabad intézményeit minden irányban fejleszteni, emelni, fényben, tekintélyben, nimbusban öregbíteni legyen hivatva, nem pedig leártni és neveléses tárgyává tenni.

Ha igaz volna a sokak által hirdett azon íge, hogy a parlamentarizmusnak le kell járnia magát, nem a megnyuvás, de a végkétségbeesés érzetét ébresztené fel bennem és mindenkiemben, akinek hazaszeretete nem horogó, lagymatag hanculat, de férfihoz méltó, tetteire kelető, tetteire ébresztő és tettét kívánó érzelem. (Ugy van! Ugy van!) Minden ilyen férfiban csak egy elhatározást érlelhetne meg: az elkeseredés elszántságával, a kétségbeesés ellökésével vetni magát oda a világtörténelem kerekéi elé és inkább elgázoltatni magát, sem hogy tétlenül nézze az ember nemzetének pusztulását. (Hosszas élénk éljenzés.)

Mert minden más nemzet sokat veszíthet, ha elveszi hitét a parlament intézményében, mi magyarok azonban létünket veszítjük el. Mert hiszen a magyar nemzet politikai egységének, politikai törekvésének, politikai erőfejlesztésének egyedül exponense a parlament.

Hála Istennek, t. barátaim, nincsen igazuk azoknak, akik ilyen pesszimista állápontra helyezkednek. Igaz, a parlamentarizmus súlyos megpróbáltatásokon ment és meg is talán keresztül mindenütt a világon; de a szabadságra méltó nemzetek le tudják küzdeni ezeket a veszélyeket.

Ez a nagy próbák az, amelyet, mint minden más nemzet elé, a magyar nemzet elé is odaállít a történelmi eseményeket vezető végzet vagy gondviselés keze. Most kell megmutatni a magyar nemzetnek azt, hogy bír-e életképességgel, ki tud a-e érdemelni egy jobb és szebb jövő további fejlődésének előnyeit és jótéteményeit? Midőn két hónap előtt, egy súlyos válságos pillanatban arra kellett vállalkoznunk, hogy átvegyük az ország ügyei intézéséért ránk háruló felelősséget, tisztában voltunk mindnyájan azzal, hogy azon momentan feladatok mellett, amelyeket meg akarunk oldani, tulajdonképeni lényeges misszióknak az, hogy a pillanatnyi bajokból úgy keressük a kibontakozást, hogy az egyúttal megteremthesse a magyar parlamentarizmus jövőre várható konszolidációjának alapjait. Ha ez nem sikerül, akkor mind az elemer dolog, amelyet mentől előbb a közelmúltéhoz hasonló anarchikus tünetek követnek volna.

Az eredmény természetesen a közhangulat megváltozásától, a közvélemény megnyerésétől függött. Igyekezünk kellett megnyugtatólag hatni az ország közvéleményére az által, hogy kielégítő megoldást hozunk azon katonai kérdések tekintetében, amelyek izgalomba hozták a közvéleményt, de igyekezünk kellett egyúttal felébreszteni a nemzetben azon nagy veszélyek tudatát, amelyek örvény szélére vezették.

Hála Istennek, éppen akkor, amidőn azt lehetett hinni, hogy elemi erővel tör már ki a végső küzdelem, beállott lehetősége annak, hogy az ellenzék túlnyomó nagy része is abbahagyja a küzdelem e káros módját s hogy izolálva magára maradjon egy kisdécsapat, amely az obstrukciót tovább is folytatja.

En azt hiszem, t. barátaim, hogy ilyen viszonyok között meg kellett változtatni taktikai magunkatállásunkat.

Igaz, meglassította eljárásunkat, akciónkat ez a körülmény. Igaz, konkrét eredménnyel ma sem számolhatunk be és csigaléptekkel közeledünk csupán ahhoz, hogy legalább a nemzet érdekében legégetőbbben szükséges javaslatok törvényerőre emelkedjenek. De én azért ma mégis arra kérlek benneteket, t. barátaim, hogy ne veszítsük el türelmünket s ne térünk le arról az utról, amelyet az utolsó hetek alatt követtünk. Először is mert nem tudom feltenni magyar emberről azt a cinikus konok-ságot, hogy akkor is, mikor világosan sérti a nemzet érdekeit, akkor is, midőn világosan ellenében áll a közvéleménnyel, világosan ellenében áll a parlament túlnyomó nagy többségének akaratával, a végletekig akarja ezt az ellentállást folytatni. De azért is, mert, ha akarná is, nem képes a végletekig folytatni; mert, ha lassan is, ha kellemetlenségek árán is, ha az ország és a magyar nemzet sok tekintetben való károsításával is, de ily csekély számú töredék ellenállását még ezen a módon is sikerülni fog legyőzni.

Vége pedig azért, mert a küzdők, amellyel a nagy kár mellett, amit az országnak okoznak akaratuk ellenére egy nagy szolgálatot is tesznek a közügynek, mert bemutatják az obstrukció káros következményeit a maguk telességében. Ebben ne akadályozzuk mi meg őket. Azt hiszem, elégedjünk meg inkább kevesebbel, ha sikerül azt közmegegyezésre, az összes komoly, politikai tényezők beleugvásával keresztülvinni. Mert, azt, hiszem teljesen így érünk célt.

És ha e célt elérhetjük, akkor itt lesz előttünk a produktív, az eredményes működés tere, akkor közeledünk mi minden térer elveink megvalósítása mellett; küzdhetünk mindenekelőtt a 67-es politika védelmében és fenntartásában és érvényesítésében, amelyhez rendületlen hűséggel ragaszkodunk; hivatásunk a közélet jövő harcaiban is szépteljes tisztaságában védeni meg és képviselni a 67-es kiegyezési alapot; képviselni, megvédeni és becsületesen hatni végre annak közjogi teteleit, ragaszkodni annak politikai tartalmához is: ahhoz a tartalomhoz, amelynek egyik fontos kiindulási pontja és alapítójele az a nagy igazság, hogy a magyar nemzet életéből a meddő, sérelmi vonatkozású pontokat ki kell küszöbölnünk és ki kell kapcsolnunk, hogy a magyar nemzetnek nagy érdekei a dinasztia és nagy érdekeivel s a jól fellogott nagyhatalmi érdekekkel teljes kapcsolatban vannak, hogy ennek folytán bizalmatlanságra, sőt fordásra a nemzet és a dinasztia között szükség nincs, úgy az egyik, mint a másik tényezőnek emines érdéket képezi, hogy vállalva szolgáljuk azon nagy érdekeket, amelyek mindnyájunknak közös érdekei, de egyúttal a 67-es kiegyezési politika védelmében a mi hivatásunk az is, hogy tetteikkel bizonyítsuk be a magyar nemzet anyagi, szellemi és erkölcsi erejét min-

den téren fokozó és fejlesztő céltudatos politikával azt, hogy tévednek, akik azt állítják, hogy a 67-es kiegyezés lekötötte, megzsidósította a nemzet erejét; hogy ellenkezőleg, nekünk van igazunk, akik ezen az alapon látjuk a magyar nemzet fejlődését legjobban biztosítva és akkor lesz alkalmunk, t. barátaim, minden téren odaadó szorgalommal szolgálni a szabadelvűségnek és a nemzeti politikának azon nagy elvi követelményeit is, amelyekben azután hiszem, hogy pártkülönbség nélkül fogunk vállvetve működhetni a Háznak olyan tagjaival is, akiket a 67-es kiegyezési politika tőlünk elválaszt.

Hogy mikor jutunk el ehhez a politikai helyzethez, azt persze nem tudjuk, lehet, hogy hosszú, nehéz küzdelem válszt még el ettől, a nemzet érdekében annyira kívánatos eredménytől; de, t. barátaim, én teljes bizalommal és teljes reménnyel nézek a közdelem elé is; bizalommal és reménnyel, mert rendületlenül bízom a magyar nemzet politikai belátásában, amelyről nem fog siket fülekre találni, egy t. barátaim, öntudatos, erőteljes férfiszó és bízom rendületlenül abban a tette kézzel kísértásban, amely ennek a partnak minden tagját kell, hogy áthassa. (Élénk tetszés.)

A közelmúlt küzdelmei lélekemelő tanúságot tettek amellett az elhatározás mellett, amellett a harci kedv, amellett a megbízhatóság mellett, amelyet e párt minden tagja tanúsított. És ha ti, t. barátaim, cserében azért a rendületlen bizalomért, amelyvel én irántatok viseltetem, idehozzátok a ti bizalmotoknak fényes jeleit is, hát engedjétek meg, ha talán aggaszt is az a gondolat, vajon baráti jóindulatok nem tesz-e elforulttá benneteket, vajon nem becsülsétek-e túl azon erőt, amelyet én a közügy szolgálatába állíthatok s vajon nem fog-e csatlódás érné benneteket; engedjétek meg, hogy egy körülményben keressék megnyugvást és reményt (Halljuk! Halljuk!) és ez az, hogy tagadhatatlanul mindig erő rejlik abban, ha egy becsületes ember egy igaz ügyvel teljesen, a maga egész valójában össze Orr. (Élénk tetszés és helyeslés.) Arról pedig biztosíthatlak benneteket, hogy az az ügy, amelynek szolgálatára vállalkoztunk, az az ügy rendelkezik egész valómmal. Szolgája, eszköze vagyok annak testesül-lelkestől. Agyamnak minden gondolata, szívemnek minden dobbanása, akaratomnak minden porciója ennek az ügynek szolgálatában áll. (Hosszas, élénk tetszés és éljenzés.)

Csak arra kérlek benneteket, ne nézzétek talán örömmel gvenségét; hiszen arról, hogy kiben mennyi erő lakik, az illető nem teheti; de legyetek meggyőződve arról, hogy azt, ami erő bennem lakik, meg fogom feszíteni az ügynek szolgálatában és ezért tartatok meg bizalmotokban és barátságokban. (Hosszantartó, szűnni nem akaró, élénk tetszés, éljenzés és taps.)

A Ház elnökénél.

A miniszterelnöki palotából a képviselőházba hajtattak a képviselők a kormány tagjaival együtt, ahol az elnöki fogadó-teremben gyülekeztek. Perczel Dezsőt, aki Jakobffy Imre és Feilitzsch Arthur báró alelnökökkel együtt jelent meg, Kristóffy József képviselő üdvözölte az újév alkalmából.

Mindenekelőtt kiemelte Perczel Dezső férfias magatartását, amelyet a nehéz küzdelmek közepette elfoglalt elnöki székből tanusít. A házszabályoknak okos, államférfihoz méltó kezeléseért a legmélegebb elismerését fejezte ki. Kéri is az elnököt, hogy a parlament tanácskozásait továbbra is a nemzet többsége legals akaratának érvényesülése érdekében vezesse.

Majd így fejezte be üdvözlését:

A jövőnek csak Isten a tudója s mi nem láthatjuk előre az eredményeket, melyek a hazafiai áldozatok nyomában kelnek, de egyről már ma is biztosíthatunk és ez az, hogy törhetetlen ragaszkodással és politikai bizalmunk teljes mértékével fogunk támogatni ezentul is nehéz feladatod teljesítésében (Ugy van!), melyet, ha elvégeztél s majdnem dicsőséggel belejeztél, bátran elmondhatod te is a költővel, hogy: «Az jó mulatság s férfimunka volt». Isten téged elnöktársaidal sokáig éltesse. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, az üdvözlésre válaszul, meghatva köszönte meg a ragaszkodást és bizalmat.

Hivatásának — ugymond — teljes lelkiismeretességgel, teljes hazafisággal, legjobb ereje szerint iparkodott megfelelni, de hogy mennyiben sikerült ez, mennyiben nem, ez nem reá tartozik.

Azok a vádak és azok az ellene intézett támadások, amelyek az ő objektivitását, amelyek az ő pártatlanságát akarták kétségbevonni, helyt nem állanak, arról Isten és ember előtt mindenki bizonyoságot lehet, (Zajos helyeslés.) Mert amennyire hű tagja volt a szabadelvű pártnak és szabadelvű ember meggyőződésből mindaddig a pillanatig, ameddig

a Ház többsége az elnöki székbe ültette, a milyen mély meggyőződést vert benne az a tudat, hogy Magyarországot másképp, mint azon eszmék szerint, amelyek ezen párt alapvető gondolatát képezik, kormányozni nem lehet: úgy — magunk között vagyunk itt — jó barátai, volt társai előtt kimondja, hogy abban a pillanatban, amidőn elhatározta magát arra, hogy igenis a hozzá intézett felhívásnak eleget téve, az elnöki állásra vállalkozott, feltette magában, hogy az elnöki székben legjobb tudása, saját lelkiismerete szerint teljes objektivitással és pártatlansággal fog eljárni. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Sok nehézséggel kell megküzdenie, mert azok a reménysek, amelyek a házszabályoknak régen átérzett hiányossága és meg nem felelő volta folytán azoknak a legutóbbi időben történt módosításhoz fűződtek, nem teljesültek; így nagyon is igazoltá lett az akkor már sokaknak kebeléből élő kétség, vajjon azok be fognak-e válni, mert a gyakorlati életben ez a reform csak azt eredményezte, hogy ma mindnyájan kénytelenek vagyunk beismerni, hogy nemcsak hogy semmivel nem jobbak a házszabályok, hanem sok tekintetben rosszabbak. (Ugy van! Ugy van!)

Mert mi a házszabályok főcélja? A házszabályok főcélja az, hogy a parlamentárizmusnak valódi életelő elve, tudniillik a többség legitím akaratának nyilvánulása érvényesülhessen. (Zajos helyeslés.) Es most, mikor az utolsó választásokkal minden oldalról általános elismeréssel, sőt áradzó kifejezésekkel adóznak a választások tisztaságának, mégis látjuk, hogy a képviselőházban a többség legitím akaratának nyilvánulása elé egy nagyon is kis minoritás által minő akadályok gördítettek. (Ugy van! Ugy van!)

U tehát érzi azt és érzi aelnöktársai is, hogy az elnöki állás minő nehezen tud eleget tenni kötelességének, de azért mindnyájunkban él az a tudat, hogy a házszabályoknak sérelme nélkül a házszabályoknak lelkiismeretes magyarázása szerinti alkalmazásával ezen hazának eléggé sajnós közigyeit minél inkább előre és dőlőre vigyük. (Élénk tetszés.)

Az ő és aelnöktársai nevében is megköszönve a szíves bizalmat, a tisztelgés véget ért.

Ezután az elnök, ősi szokásához híven, a tisztelgő képviselőket megvendégelte.

A nemzeti díszidensek.

A nemzeti díszidensek ma délelőtt 11 órakor csaknem teljes számban jelentek meg a Hungária-szállodában levő körhelyiségükben, hogy az újév alkalmából vezérüket, gróf Apponyi Albertet üdvözöljék. Ott voltak: Szentiványi Árpád, Gulner Gyula, Ságthy Gyula, gróf Batthyány Tivadár, Günter Antal, Steiner Ferenc, Hammersberg László és még több képviselő.

A terembe lépő gróf Apponyi Albertet zajos éljenzés fogadta, melynek lecsillapultával Szentiványi Árpád üdvözölte.

Biztosította Apponyit szeretetükről és bizalmukról. Ezután kijelentette, hogy bizonyos előmenetelt a nemzeti követelmények tekintetében lát éppen azon a téren, amelyen Apponyi azokért éveken át küzdött velük együtt, más téren azonban mindenütt visszacsúszás, mindenütt hátramaradás mutatkozik. (Ugy van! Ugy van!) Az alkotmányos éra kezdetétől fogva nem történt még meg egyszer sem, hogy a magyar nemzetet ezredéves lennállása után egy néptörzsnek nevezték volna. De az sem történt, hogy a sz. mszéd állam képviselőházában olyan kirohanásokat tegyenek Magyarország ellen, mint aminőket most úgy a kormányelnök, mint az egyes képviselők tettek. Igaz, hogy e támadás szóval vissza lett verte, de a tények azért nekik adnak igazat. (Ugy van!) A legnagyobb alkotmányvértés azonban akkor követett el, amikor megállapodás a pártközi konferenciák által hozott házszabályok ellenére egy a házszabályokba ütköző indítvány tételét, amely a pártok ülések behozatalát célozta. Hiszen a pártok ülések és a permanens ülések között csak egy lépés van és ha van alkotmányvértés, amelyet reparálni nem lehet, éppen ez az. Es amely alkotmányvértések a képviselőház által követettek el, azokat többé reparálni nem lehet. (Ugy van! Ugy van!)

Hogy a jövő évben mi fog történni, vajjon ez a csuszamlás még tovább fog-e menni lefelé, azt nem tudjuk. Be kell vallanunk azonban azt is, hogy ezt az állapotot bizonyos mértékig az obstrukció idézte elő. Szóla a maga részéről az obstrukciót nem perhorreszkálja, sőt helyesli bizonyos esetekben. Ott azonban, ahol az obstrukció által bizonyos előnyöket akarnak kicsikarni, ezt jószulnak, sőt célravezetőnek sem ismeri el. Kivánatosnak tartja, hogy Apponyit az Ur Isten soká éltesse. (Lelkes éljenzés.)

A beszédre gróf Apponyi Albert a következőket mondta:

Beszédje elején megemlékezik arról a momentumról, mely arra készítette, hogy a szabadelvű pártból kilépjen. A kilépésre az alkalmi oknál több is lett a politikai ethika azon felfogása folytán, amely egy házszabálymagyarozati kérdésben a lelkiismereteket a partfogyelem békóiba akarta verni (Ugy van! Ugy van!)

Visszapillantást vetett politikai szerepére a fuzió alatt, amely bevezetés után a jövőben követendő politikai állásfoglalására nézve a következőket mondotta:

Ami politikánk kifelé az a politika lesz, amely a nemzeti gondolattal akarja áthatni mindazokat az intézményeket is, amelyek akár az uralkodónak fizikailag egységes személyével, akár a közöseké nyilvánított ügyekkel függenek össze, amely tilalmat — amint mondám — e tekintetben sehol sem ismer. Es a nemzeti politikának ezen két ága, ezen két megnyilvánulása oly szoros természeti összefüggésben van, hogy az egyiknek biztosítását, a másiknak elhanyagolását, vagy megtagadását nem is tudom képzelni. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van!) Hát politikát csak az erőszak és a korrupciónak eszközeivel lehet fentartani, amelyet akarja, hogy a nemzet ne akarja azokat, amiket akarja, csak a nemzeti akaratnak ilyen vagy olyan módon való meghamisításával lehet alkotmányos formák közt fentartani. (Ugy van! Ugy van!) Ezért képez — és ez a jellemző momentum a mi politikánknak a multban és az én felfogásomnak a jelenben és a jövőben is — mondom azért képez a mi nemzeti politikánknak minden elágazása egy organikus egészet, egy olyan organikus egészet, mint aminő az élet maga és nem tőri azt, hogy annak csak egyes pontjai nyerjenek megvalósulást a többieknek megtagadásával.

Szólt azután a fuzióról. Beléptünk a kormány-pártba — ugymond — egy oly kormány alakulása alatt, amelynek felfogása a közélet erkölcsi tisztaságának, az alkotmányos jogok szabadsága biztosításának tekintetében a miénkkel egyezett, beléptünk anélkül, hogy nemzeti politikánknak az a másik — jobb szó hiányában így fejezem ki magamat — közjogi része a maga érvényesülése tekintetében kellőképpen biztosítva lett volna. Ez mindenesetre mulasztás volt t. barátaim, de ebben a mulasztásban azután részt vett az egész közvélemény. (Ugy van! Ugy van!) amely országzerte a felszabadulás áhítozásának befolyása alatt állott és kevés elszigetelt kivételekkel ily módon való belépésünket helyeselte. (Egy hang: és kívánta,) de bizonyára hozzákötötte azt az alvó, de ki nem múlt reményt, hogy abban a másik irányban, t. i. a nemzeti önérvényesítés és a nemzeti követelményeknek a külső vonatkozásaiban való biztosítása is, a mi belépésünknek győlmölese lehet. Már most nem mondom t. barátaim, hogy ebben az utóbbi irányban semmi sem történt, sőt bizonyos, hogy a közjogi felfogásokban nagyobb korrektség, a közjogi formáknak a megtartásában finomabb lelkiismeret nyilvánult abban az időszakban, amelyben mi a kormányt támogattuk — a legutolsó időkig. De azért mégis a nemzeti fejlődéssel fokozatosan együtt fejlődő nemzeti expanzió gondolata azokra a területekre, amelyekből az addig kizárva volt, kellő kifejezést nem nyert. Es mikor azután a véderő hatalmas fokozásának követelése merült fel az ezzel szemben nyugtolt vagy kilátásba helyezett nemzeti haladás nélkül, akkor a közönség felocsudott abból az illuziójából, hogy tehát a rendszerváltoztatás kijárta arra a térére is, amelyre kiterjednie kell, ha benső ellenmondásba esni nem akar. Mi hasztalan iparkodtunk ezt a hányt a nemzeti követeléseknek utólag való felvétele és hangsúlyozása által pótolni. Lehet, hogy amit követelhünk, már nem volt elég a nemzeti fejlődés mai stádiumához képest, lehet, hogy az akkori kormánynak e követelésekkel szemben elfoglalt álláspontja nem volt elég világos, nem volt elég határozott; szóval elementáris erővel érvényesült az a tétel, hogy önönmagában ellenmondó politika az, amely a külső közjogi vonatkozásokban a nemzeti gondolat expansivitását meg akarta akasztani és amellet belé a törvényességnek és korrektségnek teljességét meg akarta valósítani. Az utolsó időknek egész története ennek a benső ellenmondásnak illusztrációja és annak igazolása, hogy nemzeti politikát vagy egészben lehet csak csinálni, vagy sehoggy. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Hát, t. barátaim, ez a tapasztalás önmagában arra indít engem, hogy ne vállalkozzam egy olyan politikának a támogatására, amely nem nyújt nekem teljes biztosítékot arra, hogy a nemzeti irányt így organice és a maga egészében fogja megvalósítani. (Élénk helyeslés.) De ráutalhatna valaki arra a haladásra, amely a katonai téren a jelenlegi kormány programjába kétségtelenül befoglaltatik. Hát igenis ezt a haladást én elismerem és hozzáteszem, hogy a legkövetlenebb feladatunk most azt tekintem, hogy szigoruan ellenőrizzem, vaj-

jon legalább az azon programban foglalt vívmányok, a maguk teljességében és a nemzetnek a legközelebb érvényesítendő igényeit kielégítő módon fognak-e keresztül vitetni. (Élénk tetszés és helyeslés.) De t. barátaim a kormány politikájára nézve ezek magukban véve nekem még garanciát nem nyújtanak, (Helyeslés.) nem nyújt garanciát először azért, mert bár elégségeseknek tartottam és tartom ma is arra, hogy a felzárkózott kedélyeknek konfliktusában egy bizonyos fégyverszűnet álljon be, de arra, hogy a nemzetnek más téren is táplált jogos aspirációt és szükség szerű kívánságait a maguk teljességében kielégítsék, elégségeseknek nem tartom. (Helyeslés.) Másodszor pedig azért, mivel egyoldalúan csak a közölgő kérdéseknek egyikére vonatkoznak és nem tartalmazzák magukban — és hiába keresem a kormány programjában és a kormány bármely nyilatkozatában — azt a hitvallást, hogy az egész vonalon minden közölgő vonatkozásban Magyarország és a magyar korona összes külső megjelenéseiben is érvényesíteni akarja a nemzeti jellegét. Ebben az irányban tehát nincs olyan megnyugvásom, hogy bizalmamat előre lekötthessék. (Élénk helyeslés.) De t. barátaim attól is kell tartanunk, hogy amiért mi a múlt kormányt támogattuk, t. i. az egyetértést Magyarország belletének integrálása tekintetében, ez sem áll már tenn közöttünk és a kormány között. (Ugy van! Ugy van!) Nem akarok vádolni mielőtt bizonyíthatnánk, még kevésbé akarok gyanúsítani; örülni fogok, hogyha e tekintetben aggodalmaim be nem válnak; de politikai egyéniségekre nézve igazságos az az ítélet, vagy legalább helyes az apraesumptio, amelyet az ő egész múltjából és következtetés cselekvéseiből vonhatunk le. És ha magam előtt látok egy alakulást, amelynek élén kizárólag olyan férfiak állnak, akik a közélet szabadságának és tisztaságának biztosítására velünk egyetértőleg hozott rendszabályokat következetesen elleneztek, hát akkor a legkevésbéhet mondom, ha azt mondom, hogy ezen a téren nem szól melletttük egy olyan praesumptio, amely engemet kedves tények bizonyítása előtt arra készíthetne, vagy feljogosíthatna, hogy nekik bizalmat előlegezzek. (Élénk éljenzés és helyeslés.)

Hogy ennek a működésnek mi lesz részletekben a tartalma, arról, legközelebb lesz alkalmam nyilatkozni, hogy mi lesz a formája, mi lesz a hatályossága, arra nézve e pillanatban nem mondhatok semmit, az attól függ, hogy mily mértékben fogja a közvélemény azt méltányolni és felkarolni. De azt tudom t. barátaim, hogy vagy nem csinálunk politikát, vagy úgy csinálunk abban az értelemben, amelyben az imént nyilatkoztam. (Hosszantartó élénk éljenzés.) Akik annak támogatására ezentúl is vállalkoznak, tessék azt talán még sulyosabb helyzetben, mint aminő helyzetben voltunk abban az időben, midőn a nemzeti párt szervezetében működünk. Azért én sem nem kapcsálok senkit, hogy ehhez a politikai állásfoglaláshoz csatlakozzék, sem el nem ítélek senkit, aki bárminő okokból arra vállalkozni nem kíván. De a magam egyéniségének önállóságát és integritását, melyet egy negyedszázad politikai viharjából talán sikerült megmentenem. (Élénk éljenzés.) ezentúl senki fia vezetésének látatlanba alá nem rendelem. (Zajos éljenzés.)

Az Isten tartson meg benneteket, tisztelt barátaim, adjon nektek egyéni életetekben boldogságot, adjon nektek hazafiai működétekben sikert — ha sikerről beszélünk a hazának gyümölcsöző sikereket értünk. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Sághy Gyula üdvözölte ezután Szentiványi Árpádot, igen melegen, mire Szentiványi Árpád megköszönte az üdvözlést.

Az üdvözléseket villásreggeli követte a Hungária szálloda éttermében.

A függetlenségi párt ujéve.

Délelőtt 10 órakor gyülekeztek a függetlenségi pártkör helyiségében a képviselők, ahonnan testületileg Kossuth Ferenc József-körúti lakására mentek, hogy a párt elnökét az újév alkalmából üdvözöljék. Kossuth Ferencet a párt nevében Babó Mihály üdvözölte, aki visszatekintve az elmúlt év eseményeire, a párt osztatlan ragaszkodásáról és szeretetéről biztosította Kossuthot.

Ezután Kossuth Ferenc válaszolt, aki megköszönve a ragaszkodást, örömet fejezte ki afelől, hogy szilárdul áll a párt elveinek sziklatalaján s egységesen a honfi érzelmeiben, a tetterében, a lelkesedésben s azokban a honpolgári érzelmeiben, melyek nélkül a tetterő és a lelkesedés, csak romboló és nem jogvédő és jogszerző eszközök.

Hazánk függetlenségének kivívása — ugymond Kossuth — oly feladat, a melyet csak úgy teljesíthetünk, ha folyvást építünk és soha sem rombolunk; és úgy, ha a nemzet erejét és lelkesedését nem pazaroljuk ez idő szerinti lehetőségekre; mert ha a nemzeti lelkesedést tetőpontra vevé, nem érhetünk

el még sem sikert és nem vonhatjuk le még sem azt a következtetést, hogy erőt erő ellen alkalmazzunk. — amire gondolni bűn volna, mert az országnak forradalomra nincs sem ereje, sem vágyódása, — akkor úgy cselekszünk, mint a tékozló egy oly vagyonnal, mely becsesebb, mint a földi javak, a nemzeti hit és bizalom vagyonával, azzal a hittel és bizalommal, mely a nemzet százados küzdelmeiben, mint ragyogó csillag állt a nemzet egén és vezette a honfiakat a nagy nemzeti cél felé. Az alig múlt év nehéz megpróbáltatásokat rótt nemzetünkre és pártunkra, a nemzet is kiálta a megpróbáltatásokat és pártunk is.

A nemzetre nézve az elmúlt év nem volt meddő, mert először bizonyult be az harminchat év óta, hogy az erős nemzeti akarat vissza tudja venni az eddig legyőzhetetlennek hitt katonai hatalom támadását és sen tudja tartani a nemzet jogait, még az idegen tanácsosok által sugalmazott legfelsőbb jogtörlés ellen is.

Kossuth így fejezte be beszédjét: Felemelt fővel fogunk tovább járni az elhűség és hazafiság egyenes útján. Magasan fogjuk hordani soha be nem moeskölt zászlónkat, melynek tisztasága előtt ellenfeink is meghajolnak, mert tényleg meg is hajolnak azok, kik az önzetlen hazafiságot, a megmondottsággal párosult erélyt és elhatározást, a változatlan elhűséget és törhetlen következetességet tisztelik. Ezt fogjátok megtalálni bennem, a ti szerető öreg vezérekben ti hű és jó barátok és ezt fogom keresni és meg fogom találni, bennetek, kiknek hazafiságában bízva bízom és építeni is fogok rá a jövő idők küzdelmeiben.

Az ég áldjon meg és adjon nektek boldogságot s a hazának örök életet!

A nagy lelkesedéssel és éljenzéssel fogadott beszéd után dr. Nagy Emil fővárosi ügyvéd üdvözölte Kossuth Ferencet a függetlenségi párt kültagjai nevében. A magas szárnyalású és zamatos beszédet Kossuth Ferenc megköszönve, üdvözölte az összes megjelenteket.

A néppárt.

A néppárt országgyűlési tagjai ma délelőtt 10 órakor először a párt elnökénél, gróf Zichy Aladárnál utána pedig a párt vezérének, Zichy Nándornál tisztelegtek.

Gróf Zichy Aladár pártelnököt Baráth Ferenc képviselő üdvözölte, aki a párt osztatlan ragaszkodásáról biztosította s arra kérte, hogy a párt vezetését tartsa meg továbbra is. Gróf Zichy Aladár röviden megköszönte a párt bizalmát s biztosította a megjelent tagokat, hogy a párt vezetésében elveinek szigorú betartásával fog eleget tenni.

Ezután a Zichy Aladárval egy házban lakó ös néppárti vezért, gróf Zichy Nándort keresték fel, kinek a párt jókívánságát gróf Zichy Aladár pártelnök tolmácsolta.

Gróf Zichy Nándor válaszában különösen a házasság szentségének védelmét hangsúlyozta minden világi beavatkozással szemben s arra kérte a pártot, hogy a vallásosságot is a pártprogram egyik sarkalatos tételül vegyék fel.

A tisztelgők gróf Zichy Nándort éltetésével távoztak a két gróf József-utcai palotájából.

A Szederkényi-párt.

A függetlenségi és 48-as Szederkényi-párt ez idén nem tisztelegtek elnökénél, mert a tagok közül csak ketten vannak ez idő szerint Budapesten, a többi vidéken tartózkodók. A párt tagjai azonban e hó 4-én teljes számban itthon lesznek, mert a képviselőház e napon kezdi meg újból tanácskozásait és a párt csak ekkor fogja Szederkényi Nándort az évváltozás alkalmából üdvözölni. Az üdvözlő-beszédet Hólló Lajos fogja tartani.

Ujévi üdvözlések a képviselőházban.

Perczel Dezsőt, a képviselőház elnökét, Gyurkovicz Vazul, a horvát országgyűlés elnöke, valamint gróf Erdődy István, a horvát országgyűlési nemzeti párt elnöke az újév alkalmából táviratilag üdvözölték.

A képviselőház tisztviselői Andor Gyula elnöki tanácsos vezetése alatt testületileg tisztelegtek Perczel Dezső házelnökénél, ahol az elnöki tanácsos tolmácsolta jókívánságait; Csávossy Béla háznapot pedig, valamint Andor Gyula elnöki tanácsost Dessewffy Arisztid háznapot titkár üdvözölte a ház összes férfi- és nőtisztviselői nevében. Dessewffy Arisztidet Orczy Dezső üdvözölte a háznapot hivatal összes tisztviselőivel az élén.

A képviselőház nagy irodájának összes tisztviselői Tassy Károly irodavezetőjének vezetése mellett üdvözölték Andor Gyula elnöki tanácsost és Dessewffy Arisztid nagy titkár.

A terembiztosok Dessewffy László terembiztos vezetésével Farkas János főterembiztosot üdvözölték. A képviselőház összes szolgálatvezetőjét Farkas János főterembiztos vezette Csávossy Béla háznapot, udvari tanácsos üdvözléséhez.

A főváros a miniszterelnöknél.

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel fél 10 órakor fogadta Budapest székesfőváros küldöttségének tisztelegését Márkus József főpolgármester és Halmos János polgármester vezetésével. A küldöttségben részt vettek: Czigler Győző, Ehrlich G. Gusztáv, Havas Rezső, Heltai Ferenc, Horváth József, Ludvig János, Morzsánvi Károly, Sipőcz László áraszéki elnök, Springer Ferenc, Szabó János, Toldy László főlevéltáros, Tolnay Lajos. Márkus József főpolgármester lendületes beszéddel üdvözölte a miniszterelnököt. A beszédet élénk éljenzés kísérte. Erre Tisza István gróf miniszterelnök következőleg válaszolt:

Melven tisztelt uraim! Fogadják hálás szívvel eredő köszönetemet kifejezett jókívánata kért és engedjék meg, hogy szívem mélyéből viszonzozzam azokat.

Az az idő, amely eltelt azóta, hogy erre a nagy felelősséggel járó állásra vállalkoznom kellett, rövid még arra, hogy akár eredményekkel számolhassak be, akár önk. tisztelt uraim, egyebet tehessek, mint-hogy továbbra is előlegezzék azt a jóindulatot és azt a bizalmat, amellyel megtisztelni kegyesek voltak. Arról az egyről biztosíthatom önöket, tisztelt uraim, hogy méltatlanul nem tisztelnek meg bizalmukkal, (Élénk éljenzés.) Teljesíteni fogom kötelességemet erőmhöz képest, de erőm teljes megfeszítésével; reményemet, bizalmamat a jövőbe pedig vetem azért, mert bizalom a magyar nemzetnek politikai belátásában és hazafias áldozatkészségében. (Hosszu, élénk éljenzés.)

Az öreg honvédek a miniszterelnöknél.

Ma reggel 9 órakor fogadta Tisza István gróf miniszterelnök az 1848—49-es honvédek 15 tagból álló küldöttségét, amely Csatáry Lajos miniszteri tanácsos vezetésével jelent meg. A küldöttségben résztvettek Görgey István, Darbay ezredes, Mikár Zsigmond, Maszák Hugó, Barys alelnök, Schichter miniszterelnökségi aligazgató, báró Fischer, Reményi, Bató stb. Csatáry Lajos üdvözölő szavai után Tisza István gróf miniszterelnök meghatva mondott köszönetet. Az éljenzés elhangzása után a miniszterelnök szívélyesen beszélgetett a küldöttség tagjaival.

A józsefvárosiak Berzeviczynél.

A józsefvárosi szabadelvű polgárok ma délben gyűltek egybe a józsefvárosi körben, hogy u évi üdvözlésre menjenek a kerület képviselőjéhez, Berzeviczy Albert dr. közoktatásügyi miniszterhez. A körben dr. Hajnis Géza egyetemi tanár üdvözölte Császár Jenő pártelnököt s ezzel mintegy 200-an a kerület előkelőségei közül Császár Jenő és Hüös József vezetése alatt elmentek Berzeviczy lakására. Itt Császár Jenő pártelnök nagyszabású üdvözlő beszédére a miniszter hosszabb beszéddel válaszolt.

Berzeviczy Albert miniszter meleg hangon mondott köszönetet, megemlékezve arról, hogy immár az évek hosszu sora óta részesítik őt a józsefvárosi szabadelvű-párt tagjai hasonló megtiszteltetésben, hogy bár a politikai, helyesebben az ő saját egyéni szerepében ezalatt az idő alatt sok változás állott be, a bizalom és szívélyes jóindulat, melyet józsefvárosi elvharatái részéről tapasztalt, sohasem változott. Végül ismételtén köszönetet mondva az irányában megnyilatkozott rokonszenvért, viszonzozza választói jókívánatait. Hosszas éljenzés fogadta a miniszter beszédét. A miniszter ezután hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

A rendőrségen.

A magyar kir. államrendőrségen a tisztikar jó kívánságaival felkereste Rudnay Béla főkapitányt, Farkas Lajos rendőrtanácsost, a felügyelői kar Bornemissza Boldizsár főparancsnokot, a detektív-testület Krecsányi Kálmán detektívönököt, Miskolczy Sándor fogalmazót és Domjén Benő detektívfelügyelőt.

Rudnay Béla főkapitánynál a rendőrség egész tisztikara ma délelőtt tíz órakor tisztelegte. A tisztviselők teljes díszben jelentek meg a főkapitány fogadó termében. Pékár József kir. tanácsos, főkapitány-helyettes üdvözölő beszédére Rudnay Béla a következőket válaszolta:

Küzdemeletes év záródott le most mögöttünk. Az ország közállapotai tették azt reánk terhessé, de elismerem, hogy reánk nézve nagyon is küzdelem teljessé. A múlt évben folyton foglalkoztatott az *ntai mozgalom*, mindig adott ez nekünk teendőt, de egyéb politikai napikérdésekkel kapcsolatos dolgok is folyton foglalkoztattak, sőt még az a bizonyos, ugynevezett *képviseleti megvesztetés* kísérlete is adott teendőt és akármilyen távol állott is tőle ez a testület és én is ettől a sajnálatos dologtól, mégis mesterségesen igyekeztek a rendőrséget abba hevevonni. De ezen nehéz kérdések és feladatok körül nem volt egyetlen eseten sem oly panasz, amely a rendőrség működését illetőleg komolyan vagy súlyosan latba esett volna. A főkapitány végül megköszöni a tisztikarnak buzgó közreműködését s legteljesebb bizalmát fejezte ki a testület tevékenysége, munkaképessége iránt. Először követte a főkapitány szavait s aztán a büntető osztály tisztviselői felkeresték *Farkas* Lajos rendőrtanácsost. A detektívtestület pedig *Kreisz* Kálmán detektívőrnöknél tisztelgett. A felügyelői kar pedig *Bornemissa* Boldizsár főpáncsnoknál fejezte ki újévi jókívánatait.

Az olasz bor győzelme.

Budapest, január 1.

Az olasz kereskedelmi szerződést tehát megkötötték. A feltételek immár közismertek. A 20 arany forintos borvám január 1-jétől fogva életbe lép, de a december végéig feladott vagy kiviteltre vásárolt olasz bort a 3 frt. 20 krajcáros kedvezményes vámmal lehet behozni, egészen január végéig. Ezen engedmény alapján — tájékozottak becslése szerint — még mintegy 120.000 hektoliter olasz bort fognak behozni kedvezményes vámmal. Hozzá adva ezt a még várható behozatalt a már nyakunkon levő rengeteg olasz borhoz, a magyar bortermelők helyzete olyan rossz, hogy a februárban tényleg életbe lépő 20 forintos vámmért egyáltalán nem lelkesednek.

A meghosszabbított szerződés szerint ezt a magas borvámot hét hónapig fogják a valóságban élvezni, de mit ér kétszer ilyen magas borvám is akkor, mikor az olasz bor már a vámtérleten belül van? Példátlannal tragikomikus a magyar termelők helyzete, akik akkor kapják meg a vámvédelmet, amikor már ennek semmiféle védő hatása nincs. Be kell ismernünk, hogy a mai kormány nem felelős azért az óriási borbehozatalért, ami ez év végeig történt. De hogy az olasz bor tengerszerű áradatának még egész január hónapra kiterjedőleg részt engedtek, ez már olyan engedmény, amely bizonyára keserű csalatkozást keltett a termelők körében. Ennél nagyobb engedményt Olaszországnak már aligha tehetünk volna, mert hiszen ő elérte azt a célját, hogy a vámsorompó felállítását előtt minden feleslegét a nyakunkra zúdította s elérve ezt, rá nézve most már teljesen közömbös, hogy az év hét hónapján át 20, vagy 200 forintos vámok fognak-e életbeléptetni. A magyar termelők szívesebben bele mentek volna a vámháborúba, semhogy január 1-étől fogva csak egyetlen liter olasz bort is beereszsenek a kedvezményes vámtétel mellett. Kimutattuk már nem egyszer, hogy a magyar érdekeket a vámháboru egyáltalán nem veszélyeztette volna, ez ellen inkább az olaszok és az osztrákok érdeke tiltakozott.

Részünkről tehát az olaszoknak adott engedményben nem vagyunk képesek mást látni, mint azt a megszokott jelenséget, hogy egyfelől a magasabb politikai tekinteteknek, másfelől pedig Ausztria kiviteli érdekeinek ismét olyan áldozatot hoztunk, melyet a magyar termelő fizet meg. A belpolitikai zavarokra s a nemzetközi tekintetekre való hivatkozással sok érvet lehet felhozni a kormány eljárásának indoklására, melyeket mi elfogulatlanul fogunk meghallgatni; bebizonyítani csak azt az egyet nem sikerülhet, hogy az olasz tárgyalásokból mi kerültünk volna ki győztesen.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb használt. Orvosok rendelik.

Budapest, január 1.

A civillista. A civillista fölemeléséről szóló törvényjavaslat az obstrukció miatt nem került napirendre az országgyűlésen; az 1903-ik évben e miatt nem is emelték föl a civillistát. Az új, 1904-ik évben azonban már alkalmasint a két millió koronával fölemelt civillistát fogja utalvánvoni az udvarnak a magyar kormány, mert az 1904-ik év első felére szóló osztrák költségvetésben, melyet az 14-ik szakasz alapján az uralkodó léptetett életbe, már a fölemelt 11.300.000 koronás civillista szerepel. Az erre vonatkozó osztrák törvényt tegnap közölte az osztrák hivatalos lap.

A katonai büntető-eljárás reformja. A *N. Fr. Presse* arról értesül, hogy az új katonai büntető-eljárás reformmunkálataiban oly zavarok állottak be, melyek a reform keresztülvitelét erősen hátráltatják. Nevezett lap szerint e zavar oka a magyar tárgyalási nyelv, melynek keresztülvitelét tekintetében nehézségek merültek fel.

A veszprémi főispán beiktatása. *Kolosváry* József veszprémi főispánt január 12-én iktatják be ünnepélyesen a főispáni székbe. A város tanácsa szerdán tartott ülésén, amelyen *Szeglety* György polgármester elnököl, elhatározta, hogy a főispánt üdvözli, a lakosságot felszólítja, hogy a beiktatás estélyén világozza ki lakását, továbbá, hogy tárlászenet és hangversenyt rendez a főispán tiszteletére. A vármegye törvényhatósági bizottsága január 4-én rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgyát szintén a főispáni beiktatás fogja képezni.

Beszámoló. *Boda* Vilmos képviselő december 30-án beszámoló beszédet mondott Szegzárdon. Ebből az alkalomból táviratilag üdvözölték *Kossuth* Ferencet, a függetlenségi párt elnökét.

TÁVIRATOK.

Abezzsiniai-amerikai kereskedelmi szerződés.

Newyork, január 1. (Reuter.) Dsbütüből folyó hó 21-ről jelentik, hogy *Skimmer* marseillei amerikai főkonzul az Abezzsiniaiba küldött kereskedelmi küldöttség feje létrehozta az abezzsiniai amerikai kereskedelmi szerződést. Menelik király elfogadta *Skimmer*nek a st-louisi kiállítás meglátogatására szóló meghívását és Roosevelt elnöknek két orosz lánt és egy pár elefántagarat ajándékozott.

A keletázsiai bonyodalom.

New-York, jan. 1. Mr. Philipp, a Daily Mail haretéri tudósítója, aki az Etruria-hajón utban van Japán felé közli, hogy a Nipon-Kaisha-gőzhajóársaság el van készültve a hadüzenetre. A japán hajóársaság 75 nagy hajójának kapitányai kivétel nélkül angolok, valamennyien checkeket és vételi szerződéseket holdanak magukkal, hogy a brit konzulátusokon szinlelt vásárlás után a sajátjuknak jelentsék be a japán hajókat, ha a hadüzenet megtörtént.

Előfizetési fölhívás!

1904. január 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra* és kériük az előfizetés mielőbbi szives eszközzését. Régi előfizetőinket, kiknek előfizetése 1903. december végével lejárt, arra kériük, hogy az előfizetést mielőbb eszközölni sziveskedjenek, nehogy fennakadás legyen a lap szállítása körül.

Programmunk lapunk címében van megírva. Magyarok akarunk lenni és vagyunk minden sorunkban, minden betűnkben, mint ahogy magyar ennek a földnek szeretetétől izzó minden vérünk.

A *Magyarság* egyik főcélja leginkább a kisebb társadalmi rétegeknek védelmezése. Ezen védelem közé tartozik az őrtállás amellelt, hogy a magyar föld maradjon a magyaroké, mert csak addig a miénk ez az ország, míg miénk annak minden halma, völgye, erdeje, tava és patakja. Hívalásunkhoz képest küzdünk ama gaz uzsora

ellen, mely különösen Erdélyben és Felső-Magyarországon szedi áldozatait, kivándorlásra kényszerítve magyar és székely testvéreink ezreit.

A *Magyarság* különös súlyt fektet arra, hogy a társadalom azon rétegeinek sorsa, amely rétegek szomoruan csekély díjazás mellett nehéz szellemi munkát végeznek — jobbra forduljon. Ide tartoznak különösen a tanítók, a kishivatalnokok, a községi jegyzők, azok, akik hivattva vannak a nép nevelésére, vezetésére, irányítására. Sajnos, Magyarországon mindenre van pénz, csak a legérdemesebbek tisztességes életföntartásának biztosítására nincs. Ami erő adott nekünk, azzal arra fogunk törekedni, hogy ez a helyzet megváltozzék. Ha milliók adatnak ki sokszor a nemzet megkérdetése nélkül új ágyukra, új hadihajókra, kell, hogy százezrek jussanak a magyar közművelődés, közszolgálat élő, nélkülözö martirjainak is.

A *Magyarság* nevének megfelelőleg, szépirodalmi közleményeiben is teljesen magyar ígvekszik lenni s azért tárca- és regényrovatát a legtehetségesebb magyar írók műveivel tölti ki. Amit egyetlen lap sem ad olvasóinak, mi minden vasárnap egy képes szépirodalmi hetilapot, a *Magyar Család*-ot tesszük le a mi tisztelt közönségünk asztalára, melyből szórakozást meríthetnek az anyák s gyermekeik az ott található csilingelő meseszóhból. A *Magyarság* minden előfizetője kap ezenkívül az év végén egy *Albumot*, mely a magyar könyvpiacra nagy feltűnést keltett és amely gazdag társadalmi és szépirodalmi tartalmánál fogva páratlanul álló kincstára az ez évi szellemi termékeknek. Ezen albumot azonban csakis tényleges előfizetőink kapják meg.

Mindezek előrebocsátása után arra kériük tisztelt Cimet, hogy a *Magyarság*-ra előfizetni és arra előfizetőket gyűjteni sziveskedjék. Mindenkinek, ki 5 új előfizetőt szerez a *Magyarság*-ra, teljesen díjmentesen küldjük lapunkat arra az időre, amíg az általa szerzett előfizetések tartanak.

A „Magyarság” előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.—	Negyedévre	3.60 „

Mutatványszámot hárkinek kívánatra készséggel küldünk. Mérsékelt előfizetési áron kapiák olvasóink a „Budapesti Bazár” című legolcsóbb magyar divatlapot és az „Urambátvám” című egvedüli magyar társadalmi és családi életlapot. A „Budapesti Bazár”-t 1.50 K. helyett 1.30 koronáért; az „Urambátvám”-ot pedig 4 K. helyett 3 koronáért küldjük negyedéven át.

Hazafias tisztelettel a

„Magyarság”

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

NAPIHIREK.

A chikagói tüzkatasztrófa.

Budapest, január 1.

A chikagói borzasztó tüzkatasztrófa, amelynek félezernél több ember áldozatul esett, a maga rettenetes részleteivel az egész világon megdöbbenetett a sziveket. Ez az alig negyed óráig tartó tüztragédia szinte a gondolat gyorsaságával döntötte halomra az áldozatok holtteteit. Eddig a bécsi Ring-színház égése volt a legnagyobb tüzkatasztrófa 447 halottjával. Mint a Ring-színházban, úgy az Iroquois-színházban is a színpadon tört ki a tűz. A rettenetes katasztrófáról ujabban a következő részleteket jelentik:

Az utolsó számítás szerint a különféle halottasházakban 564 halott fekszik. A kórházakban 157 szobesültelet vettek fel, akiknek úgy látszik mintegy a felét sikerül életben tartani. Hajnalban nagy ember-tömeg vette körül a halottasházakat, akik azért jöttek,

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktarak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci körút 17., Török József, Király-utca és Andrásy-ut., Karschmaroff A., Népszínházal szemben, Fodor J Sas-drogueria, Kerepesi-ut., Gara és Roth, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronahereg-ut., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrásy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

tek, hogy rokonaikat vagy barátjaikat, akikről nem kaptak hírt, a halottak között keressék. Hír szerint az *önkéntes tűzoltók*, akik a színpadon voltak a tűz kitörésénél, annyira megijedtek, hogy az az ijedség még nagyobb bajt okozott, mint amely a nézőközönséget elfogta. A tűzoltók a félelem következtében képtelenek voltak arra, hogy a tűz eloltására készenlében lévő eszközöket felhasználják. Mikor az asbesth függőnyt a léghuzam a proscenium oldalai felé szorította és ennek következtében csak félig volt lebecsátható, a *színházi munkások* anélkül, hogy a továbbiakkal törődtek volna, elfutottak. A közönségnek csak három vagy négy kijáratról volt tudomása és ezeket kereste, jóllehet *tényleg több mint 40 kijárata* volt a színháznak. A kijárat keresése közben horzasztó küzdelem játszódott le. Mikor a *mentőlétként* felállították, a közönség oly nagy számban tördült feléjük, hogy sok ember a kövezetre esett és *szörnyet hall*. Kiderült, hogy a színház még nem volt minden részében kész. Néhány lépcső csak félig volt felépítve. Az *épület egyik oldalán fekvő lépcső még 50 lábnyira volt a kövezettől, anélkül, hogy létra vezetett volna le a földre*. Ennek a lépcsőnek a tetejében igen sok asszony gyűlt össze, akiket az örült izgalomban előrenyomuló embertömeg mindjohabban és jobban lefelé szorított és egymásután lelökött, úgy hogy azok ily uton lettek halálukat. De az utánuk nyomulókat is lelökte a kitóduló munkástömeg. A *nézőközönség egy része a színházban rögtön megfulladt*. Erre vall az a körülmény, hogy igen sok halottat a színpad felé fordított arccal *mozdulatlan helyükön* találtak.

London, január 1

A Times Chikagóból a következő kábeltáviratot kapta az Iroquois-színház katasztrófájáról: Alighogy az első láng kicsapott a szuffiták közül, lebecsátták a mentő-függőnyt, de az nem jól működött s csak félig ereszkedett le.

A zenekar vezetője is észrevette a bajt s hogy megnyugtassa a publikumot, vig darabot kezdett játszani a muzsikusokkal. Egy színész a színpad szélére lépett és teletorokkal kiáltotta: Nincs semmi baj! Maradjon mindenki a helyén!

A figyelmeztetés csak pár pillanatra használt, mert mindjárt azután az a néhány férfi, aki a nézőtérben volt, elkiáltotta magát: Tűz van!

Erre általános feietlenség, halálos rettegés és hirtározatos tolongás támadt. Oltásról és mentésről szó sem lehetett. Talán még több azoknak a száma, akiket a tolongásban agyonnyomtak, lelaposítottak, mint azokat, akik odaégték.

Hősies elszántság példáját adta Muldoon katolikus püspök, aki a katasztrófa kitörésekor éppen a színház mellett haladt el. A püspök behatolt a színházba, felsietett a negyedik emeletre és eljutott a karzatig, ahol egymást gázolták le a menekülni akarók.

Hamar érhetett fel, mert a lépcsőkön senki sem volt, a tömeg a karzat kijáratainál összerolódott. A püspök nyugalomra intette a jajveszékelt közönséget, bekiáltott, hogy sorjában igyekezzenek kifelé és ne lökdösődjenek, akkor mindenki menekülhet. Az irtózatos kavardásban természetesen nem volt fogantatja szavának. A püspök azután feladta a halotti szentséget a haldoklóknak és nem akart távozni, hiába unszolták, még akkor sem, amikor már a füst fojtó lett. Ugy kellett erőszakkal elvonszolni Muldoon püspököt.

Chikágó, január 1.

Szemtanuk és szakértők beszélik, hogy a katasztrófa akkor sem lett volna kisebb, ha a vészfüggőny nem mondotta volna fel a szolgálatot, olyan nagy volt a tolongás a kijáratoknál, hogy a lépcsőkig nagyon kevesen juthattak el.

Chikágó, január 1.

Az újabb jelentések szerint az áldozatok száma, akik életüket veszítették, meghaladja a *hét százat*. A halottak agnoszkálása majdnem teljes lehetetlenség, mert a tetemek legnagyobb része megszennenedett.

Chikágó, január 1.

Az osztrák-magyar külügyminisztérium tudakozására nem tudták megállapítani, hogy vaj-

jon voltak-e osztrákok és magyarok az Iroquois-színházban. Szláv nevek is alig fordulnak elő a halottak névsorában s így valószínű, hogy galíciai és felsőmagyarországi kivándorlók, aki nagy számmal vannak Chikagóban, nem lettek halálukat a tűzkatasztrófában.

Chicago már egyszer horzasztó tűzvésznek volt a színhelye. Olyannak, amilyennek a világon alig volt párja. 1871 október 7-én este leégett a város déli része. Másnap átesapáltak a lángok a Chikágó-ölvön s az északi városrészt is elhamvasztották. 17.000 ház égett le, több mint 100.000 ember vált hajléktalanná s a kár meghaladta a kétszáz millió dollárt. A lángokban ekkor kétszáz ember lelte halálát, tehát kevesebb, mint a tegnapi színházégeskor.

— (Időjárás.) A maximum, melyet nyugatról és északkeletről kiterjedt alacsony nyomások határolnak, kelet felé nyomult, Európában a nagy megerőngett, nagyobb esők Olaszországban és Dalmáciában voltak, egyébként pedig túlnyomóan száraz maradt az idő.

Hazánkban az idő a nyugati határmegyek kivételével száraz volt, az északi és keleti részeket még mindig — 10 C. fok alá szállt a hőmérséklet.

Jóslat:

Nyugatról további hőemelkedés és elvált csapadékok várhatóak.

Hőmérséklet: — 25 C. fok.

— (Ujévi tisztelgés a királyi palotában.) A budai királyi várpalotában tegnap, Szilveszter estéjén nyolc és tíz óra között Apponyi Lajos gróf udvarnagy és neje, született *Seher-Thoss* Margit grófnő palotahölgy fogadták ő felsége nevében az ujévi tisztelgéseket.

— (A trónörökös nem megy Romániába.) A Bukaresti Independance Roumaine hivatalosan megcáfolja azt a hírt, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg a közel jövőben Romániába ellátogatna.

— (Mészárosi püspök letérsége.) Szatmárról jelentik nekünk, hogy *Mészárosi Gyula* v. b. t. t. szatmári megyés püspök több hónap óta tartó súlyos betegségéből felépült és már kisebb sétákat tehet.

— (Khevenhüller nagykövet Loubet elnöknel.) *Khevenhüller-Melsch* gróf az ujonnan kinevezett magyar-osztrák nagykövet tegnap délután adta át Párisban megbízó levelét *Loubet* elnöknek a szokásos szertartások mellett. A nagykövet hangoztatta, hogy ő felsége I. Ferenc József azt a megbízást adta neki, hogy a Magyarország-Ausztria és Franciaország között fennálló kitűnő viszonyt ápolja és erősítse. A nagykövet utalt arra, hogy az ifjúságának legnagyobb részét Franciaországban töltötte és azt mondta, hogy új kötelességének nagy örömmel fog eleget tenni. *Loubet* elnök azt válaszolta, hogy neki különös meglepedésére szolgál *Khevenhüller* grófnak nagykövetté való kinevezése és biztosította a nagykövetet arról, hogy ő, valamint a francia kormány arra fog törekedni, hogy a nagykövetet feladatának teljesítésében támogassa. Mindkét fél azt a célt fogja követni, hogy mindkét ország érdekét, a Magyarország-Ausztria és Franciaország között régóta fennálló kitűnő viszonyt előmozdítsa és megerősítse.

— (Főúri vadászatok.) *Károly Ferenc József* főherceg december 27-én gróf *Wallis* György őrnagy kíséretében gróf *Erdődy* Gyula v. b. t. tanácsos, orsz. képviselő családjának látogatására Vasvárvára érkezett. Ő felsége részt vett a december 28., 29. és 30-án a vörösvári uradalomban rendezett hajtóvadászatokon és december 31-én visszautazott Bécsbe. Ugyanezen alkalommal gróf *Erdődy* vendégei voltak: báró *Hauer* Vilmos alezredes, gróf *Széchenyi* Jenő és neje szül. *Erdődy* Henriette grófnő, gróf *Széchenyi* Pál, *Széchenyi* Ilona grófnő, ifj. gróf *Széchenyi* Jenő, gróf *Széchenyi* Rezső és neje szül. *Herberstein* Mária grófnő, ifj. gróf *Széchenyi* Rezső, gróf *Zichy* Frigyes és neje szül. *Széchenyi* Marietta grófnő.

— (Harc polgárok és rendőrök között.) Lapunk zartakor értesülünk, hogy ma délután 4 és 5 óra között a Teleki-téren óriási harc folyt le polgárok és rendőrök között. Az összeköszésnek az oka egy kocsi és egy beruggott

rendőr volt. A rendőr eddig ki nem derített ok miatt neki esett a kocsinak s amugy tapintatosan helyben hagyta. A kocsi a rendőr indokolatlan támadása ellen hangosan tiltakozott, mire az ünnep miatt is a téren nyüzsgő nagy számú közönség a rendőrnek esett s azt amugy Isten igazában elpáholta. Talán agyon is verik a rendőrt, ha akkorra a közeli örszobából egy csapat rendőr ki nem vonul s nem sietnek társuk védelmére. A nagyszámu rendőri beavatkozás csak fokozta a zendülés tüzét, a közönség — mely ekkorra már ezernél is nagyobb számra verődött össze. — arra törekedett, hogy az üldözött kocsist kimentse a rendőrök körmei közül. Ez egy pillanatra sikerült is, mert a közönség a csapat rendőrt visszaverte, mialatt a kocsi futásban kereshetett menekülést. A közönség erre élienezni kezdett, de az öröm pár percig tartott csak, mert egy újabb csapat rendőr érkezett a harc színhelyére, amely társainak segítve, nemcsak a menekülő kocsist fogta el, hanem a közönségből is többeket közre fogott s láрма, ordítás és tulakodás között bevitte a VIII-ik kerületi kapitányságra. Mikor e sorokat írjuk, a zendülés még mindig tart, azzal a különbséggel, hogy az a Teleki-térről a Tavaszmező-utcába terelődött, hol a közönség a kapitányságot ostromolja.

— (Női gyászruhák.) Gyászesetek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és aljhossza.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Kinevezés. A király *Tóth Aurél* budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszéki bírót a szezedi és *Bocskor* Antal nagyszabenyi törvényszéki bírót a marosvásárhelyi ítélőtáblához bírákká, *Koncz Elek* karcagi járáshírségi jegyzőt telekkönyvi betétszerkesztő albíróvá kinevezte.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

KÖZGAZDASÁG.

A baja-báttaszéki hid. A baja-báttaszéki vasuti hid tervezeti előmunkálatai hosszabb idő óta tartanak s a befejezéshez közelednek. A hidat, mely különösen a Délvidék és a Székelyföld gazdasági életére óriási kihatással lesz, a magyar államvasut építetteti.

A Mezőgazdasági Múzeum új igazgatója. A Mezőgazdasági Múzeum rövid idő múlva beköltözik a városi palotába. Az új épület berendezésének s általában a végleges elhelyezkedés ügyeinek vezetésével *Tallán* földművelésügyi miniszter főosztályfőnöki hatáskörrel *Saárossy Koppeller* Ferenc miniszteri osztálytanácsost bízta meg. Az igazgatói teendőket *Balás* Árpád nyug. akadémiai igazgató, aki éveken át elismerésre méltó buzgalommal vezette, fejlesztette az intézetet és aki társadalmi téren is sok hasznos szolgálatot tett, csak az új épülethez való elhelyezkedésig hajlandó el-látni, azután a megsokasodott adminisztratív teendőktől felmentést kérve, kizárólag a *teljes mezőgazdasági szakkönyvtár* nagy jelentőségű szervezésének ügyével fog foglalkozni, amely téren *Balás*nak eddig is kiváló érdemei vannak.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Érték-tábla.

Az ünnepi magánforgalomban tartott volt az irányzat.

Jegyzetek:
Osztrák hitelrészvény — 685 — — — — —
Magyar hitelrészv. — 777 — — — — —
Rimamurány — 60 — — — — —

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállala.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék flu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1904 január hó 2-án.

M. kir. Operaház.
Sába királynője.
Nagy opera 4 telv. Zenéjét szerzője: Goldmark K. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.
Az idegen nő.
Irtá: Dumas Sándor. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.
Blaha Lujza vendégfellelével.
A szókimondó asszonyosság.
Színmű 4 felvonásban. Irtá: Sardon. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.
Az aranyhid.
Bohózat 3 felvonásban. Irtá: Grézac és Groisset. Fordította: Molnar Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.
Makrancos hölgyek
Operett 2 felvonásban, Zenéjét szerző Lincke. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.
Doktorasszonyok.
Operett 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerző: Verő György. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.
A modern asszony.
Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház.
Válás után.
Kezdeté fél 8 órakor.

Saját készítményű és amerikai tornaeszközök, tennisz, háló, labdák, kókusz-szőnyegek, valós orosz sarkcipők, pokrócok, zsakok, ponyvák és lehérruha-erítő-kötelek megbízható forrás

Seffer Antal
sporteszközök- és kötélgyártó ipartelepe
Budapest, IV., Károly-utca boltszám 12.
(Küzponti városi épülete.)

Alapítatott: 1878.
TELEFON 15-56.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.
1485

Magy. kir. államvasutak.

205.166/903, A/I. szám.

Hirdetmény.

A kedvezményes áru bérlet egyik és az évi szabadjegyek érvényének kiterjesztése.

A m. kir. államvasutak igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy az 1903. évre kiállított kedvezményes áru bérletek és az évi szabadjegyek érvényre 1904. évi január hó 31-éig kiterjesztetik.

A rendes áru vagyis az 1903. évre kiadott 1100 korona áru I., 770 korona áru II., 440 korona áru III. osztályú évi bérletjegyek érvénye azonban folyó évi december hó 31-ével megszűnik, vagyis a meghosszabbítás érvénye sem ezen jegyekre, sem a fő áru jegyváltására jogosító arcképes igazolványokra ki nem terjed.

Budapest, 1903. december hóban.
(Utánnymás nem díjazatik.) Az igazgatóság.

Megjelent!

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, Ben-Húr, regény Krisztusról, két diszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ára a két kötetnek 12 korona.

Stenkeovics Henrik, Quo vadis? regény Nero császár korából, két diszes kötetben 289 és 303 lap, 86 képpel. Lenyeiből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Stenkeovics Henrik, Volyodyjovszki ur, (a kis lovagi tört.) regény a lengyel-török háború korából. A két kötet (290 és 283) lap ára diszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May Károly, Karácsony, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára diszkötésben 6 korona.

Kaphatók a Magyarság kiadóhivatalában.
BUDAPEST,
VIII., Szentkirályi-u. 28.

Hirdetéseket
felvesz a
„Magyarság”
kiadóhivatala
Szentkirályi-u. 28.

Brázy-féle
sósborszesz.
Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Schoffola Ernő A raggyantaggyártás meghonosítója
Budapest, VI., Andrássy-ut 2
Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre
árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.
Ma nagy ujdonsági estély!
11 órakor! 11 órakor

Az élet komédiája.
I. kép. A bünessel. Paródia irta: Caprice, rendező: Rott S
Ezt megelőzi! Fél 10 órakor!

Hivatásos szerelem.
Bohózat, irta Szatir, rendező: Steinhardt G.
A remek téli kertben reggeli 5 óráig Munczy Lajos zenekara hangversenyez.

KEMÉNY ÉS TÁRSA

Betét-Társaság, kereskedelmi tudakosó-intézet.
Alapítta ott 1888. Telefon 21-54.
Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

Magyar királyi államvasutak.

191.823. szám.

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelek.

A II. rész 4. és 6. sz. díjszabási füzetben foglalt 39. sz. kivételes díjszabási érvényességének meghosszabbítása.

A fenti kivételes díjszabásban foglalt és Magyarországra szállítandó köldeményekre 1903. évi december hó 31-ig érvényes különleges díjtételek további intézkedésig, de legkésőbb 1904. év december hó végéig hatályban maradnak.

Budapest, 1903. évi december hó 22-én.
A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részos vasutak nevében is.
(Utánnymás nem díjazatik.)

„GOBESAGOK” KACAGTATÓ
székelyhistoriák
II. KIADÁS

Postaköltséggel együtt 1 K. 40 F. ért.
Küldi: PÉTERFY TAMÁS BUDAPEST, X. Kőszegi utca 12.

CSALÁDI REGÉNYTÁR

A művelt katolikus olvasóközönség számára
kiadja
a Szent-István-Társulat.

Ára angolvaszonkötésben kötetenkint 1 kor.

Megrendelhető a
Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Magyar királyi államvasutak.

184.666/903-C/III. szám.

Hirdetmény.

Az ópázna-zimonyi menetdíjak lejobbítása.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az ópázna-zimonyi menetdíjak 1904. évi január hó 1-től kezdve a távoisági forgalom 2 vonalszakaszából az 1-sőbe lejobbítottak.

Budapest, 1903 december hó.
(Utánnymás nem díjazatik.) Az igazgatóság.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a.
Elismert legjobb harisnyak.
Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdések kódok nélkül ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlevelet beküldi. Ha valaki körülmenyesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlevelet felül még 40 fillér küldendő.

Művészies munka!
KLEIN ADOLF
férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Desseffy-u. 23.
„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 frittól fellebb gyanúsított maradványból. Vidéki megrendelések pontosan felkészítetnek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Többi vizitációs anyagot Neuländer Tactörök és Weller és Grünbaum és és kir. udv. szabónál szereztem.

Kétszobás
lakás február 1-én átadó elutaz s márt. VI., Spondy-utca 74. Macsolai Sándor.

Törlesztési készpénz-kölcsönt

Férfi- és női cipész-mester
Budapest, Váci-körút 55.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű férfi-, női- és gyermek-cipők-höz a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések intányos árban és pontosan eszközöltenek.

Licht Mór

férfi- és női cipész-mester
Budapest, Váci-körút 55.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű férfi-, női- és gyermek-cipők-höz a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések intányos árban és pontosan eszközöltenek.

Egy villa
szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, laknak birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünfeld S.-hez**
Budapest, Király-u. 28. sz.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használó férfiruhákat
„eherméit” stb. vesek legmagasabb árban. S. Neer, Luiza-utca 15.

Függönyök
felrakását, divánokat, fontelokat, matracokat, ablaknárnákat olcsón elkészíték háznál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű férfi-, női- és gyermek-cipők-höz a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések intányos árban és pontosan eszközöltenek.

Jelző: nártoljuk a hazai ipart!
Orlik András
cipész-mester
Budapest, VII., Csömör-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült férfi-, női- és gyermekcipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Női cipők 2, 2-50, 4, 4-50 és 5 frt. Gyermek-cipők 1 frt 20 kr.-tól fellebb. Mértékszerű megrendelések a legmagasabb árban számítatnak. Javítások gyorsan s fontoson eszközöltenek.

Gyermek és női ruha
készítékét o esón elvállalom Logódy-u. 104 ajtó 5. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.
saját készítményű férfi-, női- és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömör-ut 12. sz.
(Keleti pályaudvarral szemben.)
Mértékszerű megrendelések pontosan készítenek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. Javítások elfogadhatnak.

DRESZMANN KAROLY

BUDAPEST
borolya homorú-készítőkde villany-és kézi-berendezési üzlet borbély- és fodrászati-cikkben. — Naev raktár angol és svéd heróvátkban. — Irada és formalmi helyiség. VII., Rottenhiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort
és kártyos munkákat részletezésre is ad Löwy Lipót V., Lázár-utca 12.

Gazda
és gépészkezdés felvételük egybörgazdaságba Hunvadm-ben. Cím a k adóban. 2072

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-magyar- és német-nyelvben (inveltan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, f az illető országokban tartózkodott. Kötünk referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. aító.

Dijtalanul

meglátogatok kezesség nélkül kölcsönüggekben önálló, hiteképes egyéneket dískrétt gyorsabb lebonyolítás céljából. Ajánlatok — állás, foglakozás megjelölésével — Alvinczy Sz Képiró-utca 11. küldendők. Válaszbélyeg.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő. Erzsébet-körút 59. képez leltőteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az erzsébeti és ketős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helvesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölvezeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtálthatják el a könyvvitelt.

Legszebb.....LEGJOBB.....LEGOLCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN
összehajtható vaságy 3KIVETHETŐ MATRACGAL 10Frt. IACÉLSODRONY ÁGYBETÉT 5Frt.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárposáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző árak kicsérletnek, vagy a pénz visszaadatik.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcsó, szolid árak!
Pontos kiszolgálás!

Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruháza.

Magyar gyártmány!

ASZÓDI S. * és TÁRSA

férfiszabó-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)

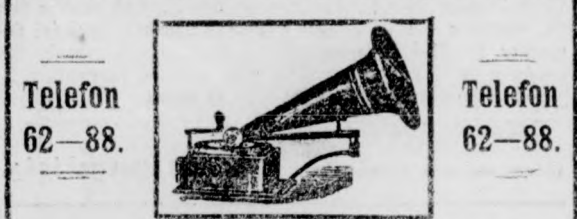
Nagy választék angol és francia divatkeimekben. Mérték szerinti megrendeléseket az általánosan elismert 14 frt árakban a legmagasabb divatkeimekből készítenek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. 126

Budapest legnagyobb szörme bevásárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukunsz Sztóla gallérokban. Viszont eladóknak ritka alkalom.

TSUK MIKSÁNAL,

ANDRÁSSY-UT 31. sz. KIRÁLY-UTCA 38. sz.

Bámulatos egy «Columbia» grafon hangtisztasága és tiszta hangkiejtése, erőssége! «Columbia» lemezek utólrébetetlenek!! Párisi világkiállításon «Grand Prix»-el kitüntetve. — Kis lemez K 2.50, nagy lemez K 5.—. «Columbia» (Hartguss) hengerek K 1.75.

Wiegand és Társa

BUDAPEST,

VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

Balaton csarnok

V. Vadász- és Hajnal-u. sarok.
Saját épületében **kávéház és szálloda**
ma megnyit ujonnan átalakítva. Naponta kitűnő cigányzene. Szálloda-szobák 8 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel!
157 **Veszprémi Steiner Sándor.**

Uj! „Figyelem” Uj!

Légszesz- és villanyosillárok, légszesz- és fűtőkályhák, bádagos, légszesz, vízvezeték és villanyfelszerelések jutányos áron eszközöltek **Benedek Hermann** Budapest, üzlet és raktár: Nádor-utca 11., műhely: Eötvös-utca 51. szám.

Elegáns női ruhákat

készíték saját műtermében mérték után 15 és 18 frittól. A 18 frittos ruhák 2 fritt 50 kros divatszövetből készítenek. — Elegáns Cibelin-Costum, reformálj és Paletó, a téli divat dísz 15 és 18 fritt. — Elegáns angol és francia Szalontóitettek 18—20 fritt és teljebb.

Téli kabátok és Paletok, finom fekete posztóból elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 fritt. — P nyolcak flanel vagy barchetbol 3 fritt 10 kr., 4 fritt 50 kr. — Inebloú ok flanel vagy barchetbol 90 kr., 1 fritt 20 kr., 1 fritt 40 kr. — Divat inebloú atlasz flanelből 1 fritt 90 kr., 2 fritt 20. — Finom kocka és savós szövetekből 1.60—1.90 fritt, 2 fritt 20 kr., 2 fritt 80 kr., 3 fritt 80 kr. Vidéki megrendelések lelkiismeretesen eszközöltenek. Mérték megadás fel-öbés, al-öbés, ujj hossza vagy egy jól aló derékes aljhosza beküldendő.

BRUCK ZSIGMOND

CSENGERY-UTCA 35. Andrassy-ut 61. sarok.

500 forintot

fizetek annak, ki **Bartilla fogvizének** használatát mellett üvege 30 kr. — vana ismét fogfájást kap vagy szája bűzlik. (Csomagolásért külön 10 krajcár.)
BARTILLA WINKLER ED.
Wien, 19/1., Sommergasse 1. Főraktár Budapest: Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29., Dr. Egger Váci körút 17. Kapható minden gyógyszerüzletben, Csakis Bartilla fogviz kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik. 9

Figyelem!

Céltünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vonónak, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít ki kivételben 50 cm. magasságban, csunán a díszes keretért (paste-carbon) amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az öpköltésüknek, 1 fritt 30 krt számítunk.

Az ipar **12** forint 1 darab összeesukható vaságy asólsodrony-butéttel, 3-rutú matraccaal és terítóvel.

csodája! **12** forint 30 krajcár egy darab selyempaplan fodrall és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhetők csakis **GICHNER ESTVÉREK BUDAPEST,** Múzeum-körút 27.

Pa-lau- és matracyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kiviteleg legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvérekéi Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrassy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.